

Utbildningsinspektion i grundskolan Celsiusskolan 7–9

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

1. Normer och värden
2. Kunskaper
3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete
6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde. Rapporten ger således inte en heltäckande beskrivning av all pågående utbildningsverksamhet inom enheten vid den aktuella tidpunkten.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter liksom jämförelser med jämförbara verksamheter är också betydelsefulla vid bedömningarna och för slutsatserna med krav på åtgärder och förbättringar. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl.

Beskrivning av Celsiusskolan 7–9

Skolform	Antal elever/barn
Grundskola:	318
Särskola:	4

Celsiusskolan 7–9 är belägen i tätorten Edsbyn intill Voxnan i västra Hälsingland. Skolans huvudbyggnad är byggd i början av 1950-talet och inrymde en realskola till i början av 70-talet. Inom samma skolområde finns även bl.a. en grundskola med årskurs 1–6, gymnasieskola samt kommunal vuxenutbildning.

Skolan tar emot elever från tre skolor i mindre orter samt från två skolor i Edsbyn. Höstterminen 2003 har skolan 318 elever med fyra paralleller per årskurs. Kollegiet består av drygt 24 lärartjänster, vilket motsvarar 7,58 lärare per 100 elever i grundskolan.

Vid skolan finns även fyra integrerade särskoleelever. När det gäller särskoleverksamheten beskrivs och granskas denna i inspektionens kommunrapport avseende Ovanåkers kommun.

Genomförandet av inspektionen i Celsiusskolan 7–9

Skolverket sände den 13 juni 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektionsteamet med ansvar för inspektionen av Celsiusskolan 7–9 har bestått av undervisningsrådet Per-Olof Artberg och experten Olaf Skinnars. Besök i Celsiusskolan 7–9 genomfördes den 8 oktober 2003.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering till kommunen av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Celsiusskolan 7–9, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem etc.

Vid inspektionen av Celsiusskolan 7–9 genomfördes formella intervjuer med elever, föräldrar, lärare och rektorer. Dessutom besöktes lektioner.

Bedömning

Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanernas mål framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. I läroplanerna anges också att barn och elever skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön samt få ett reellt inflytande över utformningen av utbildningen. På samma värdegrund vilar verksamheten inom det offentliga skolväsendet för vuxna.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet med skolans värdegrund och läroplanernas mål att sträva mot.

Vid Celsiusskolan 7–9 har inspektörerna erfarit att det allmänt råder ett gott klimat bland elever och personal. Inspektörerna upplevde också att eleverna är öppna och hjälpsamma. Inget klotter eller annan skadegörelse observerades.

I Celsiusskolan 7–9 finns en hög ambition att på olika sätt och genom olika metoder förverkliga skolans värdegrund. I kollegiet och med eleverna förs kontinuerliga samtal om normer och värden. Lärarna uttrycker en vilja till ökad samsyn och en vilja att gå åt ett och samma håll. Det finns vidare gemensamma trivselregler och dessa är kända av eleverna. Reglerna omarbetas årligen av personal och elevrådet. Vidare finns vid skolan fältassistenter som bland annat har s.k. kill- och tjejsnack och en föräldrautbildning med för närvarande 40 deltagare. Enligt eleverna lyssnar personalen på eleverna och man har respekt för deras uppfattningar. Enligt elever förekommer kränkande behandling, men det är inte ett stort problem.

Under läsåret 2002/2003 fanns det problem som ledde till vissa motsättningar bland elever på skolan. Enligt skolledningen har åtgärder vidtagits och problemen kvarstår inte längre. Även de föräldrar som inspektörerna intervjuade är av den uppfattningen att problemen numera är lösta.

I Celsiusskolan 7–9 uttrycker de elever som inspektörerna intervjuade att det är viktigt att kunna påverka utbildningen. Av vad som framkommit under inspektionen kan eleverna göra sin stämma hörd genom till exempel klassråd – på skolan benämnt Allting – eller via elevrådet.

Inspektionen visar att man vid skolan har ett i huvudsak väl fungerande arbete i syfte att gestalta skolans värdegrund. Vid inspektionen har det framkommit ett behov av att öka personalens samsyn kring dessa frågor och inspektörerna ser positivt på skolans ambition i detta avseende. Under inspektionen har det dock framkommit uppgifter om att elever, framförallt under läsåret 2002/03, känt sig kränkta på grund av sin religiösa uppfattning. Inspektörerna utgår härvid från att skolans agerande skett och sker enligt gällande bestämmelser och utifrån det sätt skolan beskrivit avseende sitt arbete mot kränkande behandling. Se vidare avsnittet Arbetsmiljö och delaktighet nedan.

Sammanfattningsvis finner inspektörerna att skolans arbete med normer och värden ligger väl i linje med de nationella målen i läroplanen och finner det sannolikt att det påbörjade förändringsarbetet lett till förbättrade resultat i dessa

avseenden. Ytterligare arbete återstår dock för att helt eliminera kränkande behandling.

Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Celsiusskolan 7–9 har inspektionen visat att eleverna kan arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra elever.

I Celsiusskolan 7–9 nådde 72,2 procent av eleverna i årskurs 9 kursplanernas mål i alla ämnen läsåret 2001/02, vilket är drygt 2 procent lägre än för jämförbara kommuner. Meritvärdet ökade från 195,3 våren 2002 till 200,0 våren 2003. Jämfört med våren 2002 är detta nära snittet i förhållande till jämförbara kommuner och 4,6 poäng under riksgenomsnittet. Vidare har andelen behöriga elever till gymnasieskolans nationella program under samma tidsperiod ökat från 85,6 procent till 88,4 procent. Andelen elever som ej uppnått målen i olika ämnen våren 2003 varierar från drygt 2 procent till ca 10 procent.

Såväl rektorerna som lärarna tror att de förbättrade resultaten kan ha att göra med elevgruppens sammansättning det aktuella året, men också med svårigheterna att få till stånd en likvärdig bedömning vid betygssättningen. Förutom ovanstående faktorer tror rektorerna att en förklaring till det förbättrade resultatet är det målmedvetna arbetet med att ge stöd till elever i behov av särskilt stöd. Även om skolans förklaring till de förbättrade resultaten inte är entydig finner inspektörerna ändå anledning att lyfta fram vikten av det pågående utvecklingsarbetet, t.ex. avseende elever i behov av särskilt stöd, som en anledning till de förbättrade resultaten. Inspektörerna vill i sammanhanget göra skolan uppmärksam på de varierande resultaten och på vikten av att skolan vidtar åtgärder för ökad måluppfyllelse i ämnen där måluppfyllelsen är låg.

Sammanfattningsvis finner inspektörerna att möjligheten att bedöma resultaten då det gäller läroplanens mål respektive målen i de nationella kursplanerna är begränsad och därmed osäker. Systematisk dokumentation av elevers kunskapsutveckling och övriga framsteg saknas, förutom resultat av nationella ämnesprov och för elever i behov av särskilt stöd. Det är ändå inspektörernas bedömning att skolan inlett ett förändringsarbete som skapar ökade förutsättningar för utveckling och lärande hos eleverna som ligger väl i linje med läroplanens mål. Resultaten indikerar dock att särskilda insatser behöver göras för att ge alla elever förutsättningar att nå målen.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med föräldrar, barn, elever respektive de vuxenstuderande i arbetet med att forma en god miljö för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Celsiusskolan 7–9 är elevernas inflytande över det egna lärandet beroende av vilken lärare man har. Vanligast är dock att läraren planerar undervisningen och att eleverna får välja inom ramen för lärarens planering. Enligt de lärare respektive de elever som intervjuades efterfrågar eleverna inte mer inflytande än det man redan har, och någon elev menar att det är bra att läraren ibland bestämmer så att man får lära sig att arbeta med olika elever.

Inspektörerna tar i sig inte ställning till vilka former elevernas inflytande över det egna arbetet och för skolmiljö skall anta men vill ändå uppmärksamma lärarens skyldighet enligt läroplanen att tillsammans med eleverna planera undervisningen. Skolan skall vidare sträva efter att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö. Inspektörerna vill härvid framhålla vikten av att eleverna har ett reellt inflytande över och tar ansvar för det egna lärandet och att inflytandet inte begränsas till olika samverkansorgan. Det är enligt inspektörerna av vikt att skolan söker utveckla formerna för elevernas delaktighet så att såväl inflytande och ansvarstagande ökar liksom elevernas motivation för detta. Inspektörerna vill härvid påpeka att en förutsättning för ett verkligt inflytande är att eleverna känner till målen för utbildningen samt att de får redskap för att utöva inflytandet.

Vid skolan tjänstgör en skolsköterska på heltid. Skolan kan vidare vid behov få hjälp av medarbetare i den kommunala elevvårdsenheten med bl.a. psykolog, kurator och skolläkare, vilka även bistår med utredningar.

Skolledningen och lärarna vid Celsiusskolan 7–9 uppger att skolan upptäcker kränkande behandling via elevkontakter och elevobservationer, bra relationer till föräldrar och föräldraråd, kamratstödjarna, elevvårdsteamet, skolsköterskan samt via fritidsledarna. Skolan har också kontinuerliga träffar med representanter från socialtjänsten och polis. Vidare uppger man att skolan vidtar åtgärder när man får uppgifter om att kränkande behandling förekommer. Föräldrarna kontaktas, samtal genomförs med inblandade elever och rektorerna informeras vid behov. Vid skolan finns vidare ett mobbningsteam som kontaktas när så är påkallat.

Celsiusskolan 7–9 har ett skriftligt program för elevvårdsarbetet. I programmet anges att elevvård är skolans omsorg om och arbete med elevernas emotionella och sociala utveckling. Elevvårdsarbetet syftar vidare till att få så positiva förutsättningar som möjligt för elevernas utveckling och kunskapsinhämtning. Programmet omfattar skolans åtgärder avseende mobbning, skolk och missbruk samt en beredskapsplan vid våld och hot om våld. Inspektörerna vill påpeka att

det är av vikt att kontakter med föräldrarna tas skyndsamt om det uppstår problem eller svårigheter för en elev.

Sammanfattningsvis står arbetet i Celsiusskolan 7–9 för en god psykosocial och fysisk arbetsmiljö i huvudsak väl i överensstämmelse med läroplanens riktlinjer för hur skolan skall främja värdegrunden. Skolan arbetar på olika sätt med att förbättra skolans arbetsmiljö och inspektörerna har, inom ramen för denna inspektion, funnit att skolan har ett väl fungerande arbete mot kränkande behandling. Med anledning av de problem med vissa motsättningar mellan elevgrupper som fanns tidigare på skolan har åtgärder vidtagits, vilket har lett till en lugnare och tryggare miljö för lärande. Inspektörerna vill i sammanhanget peka på vikten av att skolans handlingsprogram mot kränkande behandling synliggör skolans arbete mot kränkande behandling och att det är viktigt att involvera såväl elever, personal som föräldrar i framtagandet av programmet.

Inspektionen visar att arbetet med att successivt öka elevernas inflytande över och ansvar för det egna lärandet kan förbättras.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå målen skall främst utformas av de lärande och personalen. I förskolan och skolan skall detta ske i samverkan med hemmen. De nationella läroplanerna, andra statliga bestämmelser och kursplanerna ger dock också vissa anvisningar för arbetet. Det finns riktlinjer för stöd, betygssättning och utvecklingssamtal, utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid, etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper och färdigheter barnen, ungdomarna och de vuxna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att närma sig målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Celsiusskolan 7–9 skola bedrivs enligt inspektörerna en i huvudsak väl fungerande verksamhet. Den kunskapssyn, så som den uttrycks i läroplanen, återspeglas i undervisningen. Underlaget för att uttala sig om detta är emellertid delvis otillfredsställande. Skolan har visserligen ett dokument benämnt ”Lokala arbetsplaner för Celsiusskolan 7–9”, men enligt inspektörerna ger dokumentet begränsad vägledning för planering och genomförande av undervisningen.

Inspektörerna finner att skolan ytterligare behöver utveckla arbetet med att gemensamt beskriva målen för lärandet i olika årskurser och planeringen för att nå dem. Därmed blir det klarare både för personal, elever och föräldrar, vad skolan strävar efter att eleverna skall lära.

I Celsiusskolan 7–9 har det i intervjuerna med eleverna framkommit att takten i undervisningen är beroende av vilken lärare man har. I vilken utsträckning lärarna utgår från varje elevs behov vid planeringen av undervisningen har dock inte varit möjligt att fastställa inom inspektionens ram, men inspektörerna vill ändå uppmärksamma skolan på vikten av att läraren i sin undervisning utgår från den enskilda individens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

I ämnena svenska och engelska och matematik tillämpas ett tregruppssystem med en lärare per grupp. Liknande grupperingar förekommer också inom bl.a. fysik, teknik, kemi, biologi och hem- och konsumentkunskap.

Enligt inspektörerna har inspektionen visat att det vid skolan finns i huvudsak väl fungerande, utrednings- och analysförfaranden för att identifiera och åtgärda behov av särskilt stöd. Skolans specialpedagog skall successivt, med start höstterminen 2003, kontrollera att alla elever i behov av särskilt stöd har ett åtgärdsprogram. Inspektionen har inte visat annat än att elevers behov av särskilt stöd tillgodoses, men inspektörerna vill uppmärksamma skolan på författningarnas krav att åtgärdsprogram skall finnas för alla elever i behov av särskilt stöd.

Under inspektionen har det framkommit att det vid skolan finns en särskild undervisningsgrupp för två elever. Placeringen har skett i samråd med föräldrarna, men inget formellt beslut om placeringen har fattats. Inspektörerna vill med anledning av ovanstående uppmärksamma skolan på att innan styrelsen fattar beslut om att en elev skall placeras i en särskild undervisningsgrupp skall samråd ske med eleven och elevens vårdnadshavare. Detta betyder inte att skolan och vårdnadshavarna måste vara överens om placeringen även om detta naturligtvis är önskvärt. Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd och skall därför innehålla information om hur överklagande går till (s.k. fullföljdshänvisning).

Lärarna vid skolan uppger att bedömning och betygssättningen av elevernas kunskaper sker med vägledning av betygskriterierna och genom observationer, inlämningsuppgifter, prov, tester och laborationer. Rektörerna vid Celsiusskolan 7–9 uppger att det kan råda viss osäkerhet kring betygssättningen och det är viktigt att tydliggöra vilka bedömningsgrunder som gäller. För att diskutera hur en rättvis och likvärdig betygssättning kan åstadkommas har skolan vid några tillfällen samverkat med en annan skola i kommunen. Inspektörerna vill i sammanhanget påpeka vikten av en likvärdig och rättvis betygssättning och ser positivt på de ansträngningar som gjorts från skolans sida för att åstadkomma detta.

Inspektionen visar att eleverna relativt sällan gör studiebesök på arbetsplatser eller besöker t.ex. teater eller museum. Inspektörerna vill härvid uppmärksamma att alla som arbetar i skolan skall verka för att utveckla kontakter med kulturliv och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö.

Sammanfattningsvis är arbetssätten på Celsiusskolan 7–9 i huvudsak goda för att stödja elevernas utveckling, såväl inom läroplanens olika kunskapsområden som för att främja socialt lärande. Ett behov av ökad samsyn föreligger dock och genom att vidareutveckla arbetet med skolans lokala arbetsplan ser inspektörerna en möjlighet för skolan att skapa en för hela kollegiet gemensam referensram med utgångspunkt från läroplanens och kursplanernas mål att uppnå och mål att sträva mot.

Organiseringen av lärandet i klasser och grupper ger vidare förutsättningar att nå de nationella målen. Det finns även väl fungerande rutiner, utrednings- och analysförfaranden för att identifiera och åtgärda elevers behov av särskilt stöd. Inspektörerna vill ändå uppmärksamma skolan på kravet att det för samliga elever i behov av särskilda stödåtgärder skall finnas åtgärdsprogram. Särskilt bör detta uppmärksammas i ämnen där måluppfyllelsen är låg.

Vad gäller placering av elev särskild undervisningsgrupp, anmodas skolan att se över sina rutiner så att beslut fattas enligt kraven i författningarna.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för barnomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre arbete. Sammantaget har dessa skyldigheter att se till att rätten till utbildning tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av målen och riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som tas upp vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

För ledningen av Celsiusskolan 7–9 finns det två rektorer med varsitt arbetslag bestående av personal och elever. Rektorerna fattar beslut om bl.a. anställningar, fördelning på klasser och grupper, elevvårdsfrågor, anpassad studiegång och ledigheter för elever. De båda rektorerna har vidare fattat beslut som gäller elever tillhörande den andra rektorns arbetslag, t.ex. beträffande ledigheter och om anpassad studiegång. Rektorerna uppger även att mycket på skolan är otydligt när det gäller mål och uppdrag i förhållande till lärare och skolledning.

Av kommunens delegationsordning framgår vilka beslut som skall fattas av rektorn vid en grundskola. Detta innebär att delegationsordningen inte särskilt pekar ut någon av de två rektorerna vid Celsiusskolan 7–9 utan att båda rektorerna fattar beslut i de ärenden där delegation föreligger.

De lärare som inspektörerna intervjuade anser att båda rektorerna är deras rektor, men att en av dem har ett större ansvar för ekonomi medan den andra i första hand ansvarar för elevvård och personal. Beträffande uppdelningen i två arbetslag med varsin rektor upplever inte lärarna att det är någon sådan uppdelning i praktiken. Lärarna anser att det har gått för kort tid för att kunna utvärdera den nuvarande ordningen. Inspektörerna intervjuade även sex elever från båda arbetslagen. Fem elever angav en av rektorerna som skolans rektor, den sjätte ”att det beror på vem man får tag på”. De föräldrar som inspektörerna intervjuade uppgav att det fanns två rektorer vid skolan.

Under inspektionen har det framkommit att rektorerna i varierande omfattning finns med bland eleverna ute i korridorer och uppehållsrum. Däremot är klassrumsbesök mycket ovanliga och i den mån de förekommer handlar det oftast som ”brandkårsutryckningar”. Rektorerna anser att det skulle vara roligt att kunna vara mer ute i verksamheten. De ser det vidare som angeläget att skapa förutsättningar för pedagogisk utveckling i arbetslagen. Tidigare har lärarna arbetat mycket på egen hand vilket har lett till otydligheter. De lärare som inspektörerna intervjuade uppger att rektorerna inte är pedagogiska ledare men att de har visioner och mål i enlighet med verksamhetsplanen. De anser att det är svårt för rektorerna att sätta sig in i hur lärarna arbetar i årskurserna 7–9, men lärarna ser dock positivt på rektorernas ambition att vilja lära känna verksamheten.

Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Det är inspektörernas bedömning att den pedagogiska ledningen och ansvaret för utvecklingsarbetet vid Celsiusskolan 7–9 till stor del tidigare legat på enskilda lärare och rektorns möjligheter till pedagogisk ledning har varit relativt begränsad. Det är ofrånkomligt att en sådan "tradition" tar tid att förändra och det har inte heller inom inspektionens ram gått att fastställa om eller i vilken utsträckning rektorerna i praktiken numera är pedagogiska ledare för verksamheten. Inspektörerna ser dock mycket positivt på rektorernas ambition att leda den pedagogiska utvecklingen vid skolan och på deras möjligheter att därmed skapa en ökad samstämmighet i kollegiet. Skolans ledning måste dock förändras så att det tydligt framgår vem som har det yttersta ansvaret för verksamheten vid skolan.

För styrningen av verksamheten finns det en verksamhetsplan/arbetsplan. Inför de kommande tre verksamhetsåren har lärarna i egenskap av kollegium, arbetslag respektive ämneslag varit med om att ta fram de lokala målen varvid man vägletts av nationella mål, skolplanen och den föregående verksamhetsplanen. Tanken är att arbetslagen under året kontinuerligt skall utvärdera målen och vid behov revidera verksamhetsplanen. Efter läsårets slut gör personalen vid skolan en systematisk utvärdering av verksamheten varvid även elevernas utvärdering av undervisningen utgör ett underlag. Vid utvärderingen av målen föreslår lärarna åtgärder, alternativt revidering av mål.

I skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2002/03 utvärderas målområden som berör elevvårdsarbetet, mer tid för lärarlagen samt elevernas inflytande över temadagar. Målen har en svag eller ingen koppling till de kommunövergripande målen i t.ex. skolplanen. Vidare innehåller målen icke preciserade begrepp som snarare är formulerade som åtgärder än som utvärderingsbara mål. Resultat/måluppfyllelse har beskrivits i förhållande till målen, men det är oklart hur måluppfyllelsen fastställts. Beskrivningen av skolans åtgärder är knapphändig. Utöver utvärdering av målen innehåller kvalitetsredovisningen en sammanställning av resultatet av de nationella ämnesproven i årskurs 9 vårterminen 2003. De lärare som inspektörerna intervjuade var inte förtrogna med begreppet kvalitetsredovisning trots att de deltagit i utvärderingar av skolans lokala mål. Vare sig föräldrar eller elever känner till att skolan har en kvalitetsredovisning.

Det är inspektörernas bedömning att det vid skolan pågår ett kontinuerligt förbättringsarbete samt att utvärderingsarbetet bedrivs systematiskt. Skolledningens ambition är att aktivera lärarkollegiet i en kontinuerlig utvärdering av verksamheten vilket inspektörerna ser positivt. Vad beträffar kvalitetsredovisningen ser inspektörerna denna som ett redskap för att synliggöra det faktiska utvecklingsarbetet vid skolan och för att systematiskt kunna bedriva effektiv kvalitetsförbättring. Enligt inspektörerna har dock kvalitetsredovisningen vid Celsiusskolan 7–9 brister som kan ha försvårat ett systematiskt och framgångsrikt förbättringsarbete vid skolan. Vad i övrigt beträffar kommunens och skolornas kvalitetsredovisning hänvisas till inspektionens kommunrapport för Ovanåkers kommun.

Vid inspektionen har det framkommit att föräldrar upplever att de inte har någon naturlig och funktionell väg att framföra klagomål. Inspektörerna vill

härvid framhålla att det är viktigt att föräldrar och elever kan framföra klagomål och att kanalerna för detta är kända.

Sammanfattningsvis finner inspektörerna att ledningen för Celsiusskolan 7–9 tar ansvar för de övergripande funktionerna som beskrivs i läroplanen, och att verksamhetens ledning och administration fungerar så att utbildningsmålen kan nås. Inspektörerna finner det dock angeläget att arbetet med att stärka ledningen fortsätter i syfte att skapa en ökad pedagogisk samsyn kring målen. Skolans ledning skall vidare förändras så att det tydligt framgår vem som har det yttersta ansvaret för verksamheten vid skolan.

Övergripande bedömer inspektörerna att ett ambitiöst och systematiska kvalitetsarbete påbörjats, vilket ger förutsättningar för en utveckling väl i linje med bl.a. läroplanens krav.

Av inspektionen har framkommit att föräldrarna inte har klart för sig på vilket sätt eller till vem man kan framföra synpunkter på skolans verksamhet. Inspektörerna finner att skolan härvid bör se över sina rutiner för detta så att såväl elever som föräldrar tryggt kan framföra synpunkter på verksamheten.

Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Inom en viss utbildning skall det också finnas möjligheter för eleverna att individuellt göra val av kurser eller ämnen.

Granskningen gäller om möjlighet till utbildning ges i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Skolan uppges arbeta med en lokalt beslutad fördelning av undervisningstiden i ämnena i relation till den nationella timplanen och skolans timplan samordnas med avlämnade skolor med årskurs 1–6. Skolans val består av Alltinget (mot-svarande klassråd) genom jämkning från elevens val. Elevens val är utlagt som en och halv timme varannan vecka och omfattar ca tio alternativ. Som språkval från årskurs 7 har eleverna tyska, franska och spanska.

Skolledningen vid Celsiusskolan 7–9 utger för närvarande inte någon regelbunden skriftlig information till föräldrarna. De har dock för avsikt att förbättra informationen om skolan. Under inspektionen framkom det att föräldrar efterfrågar mer och kontinuerlig skriftlig information om skolan. Som det nu är kommer informationen sporadiskt medan föräldrarna anser att den borde komma oftare, avseende såväl det egna barnets klass som skolan som helhet. Inspektörerna vill i sammanhanget understryka läroplanens krav på att rektorn har ett särskilt ansvar för att föräldrarna får information om skolans mål och sätt att arbeta samt om olika valalternativ.

Sammanfattningsvis har eleverna vid Celsiusskolan 7–9 oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, tillgång till den utbildning de har rätt till.

Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Celsiusskolan 7–9 utgår kompetensutvecklingen huvudsakligen från såväl verksamhetens som från enskilda medarbetares behov. Enligt inspektörerna präglas den planerade kompetensutvecklingen av långsiktighet och inriktas mot höjning av kvaliteten i verksamheten.

Under inspektionen har det i intervjuer med elever, föräldrar och skolledning framkommit brister beträffande den pedagogiska kompetensen hos enskilda lärare på skolan. Dessa brister kan enligt inspektörerna försvåra för eleverna att nå målen för utbildningen i något eller några ämnen. Skolledningen är dock medveten om situationen och har även vidtagit åtgärder för att komma till rätta med bristerna. Inspektörerna utgår därvid från att skolledningen kommer att försäkra sig om att personalen fortsättningsvis har den kompetens som krävs för att ge eleverna en god utbildning i samtliga ämnen.

Sammanfattningsvis är tillgången till materiella resurser god utifrån elevernas behov och med hänsyn till statens krav. Vidare har huvuddelen av personalen den kompetens som krävs för uppdraget och de erbjuds kompetensutveckling. Inspektörerna förutsätter dock att skolledningen skyndsamt vidtar åtgärder för att tillförsäkra skolan den pedagogiska kompetens som krävs för att ge varje elev tillräckliga förutsättningar att utveckla sitt eget lärande.

Sammanfattande bedömning

Verksamheten i Celsiusskolan 7–9 ligger väl i linje med de nationella bestämmelserna och målen för utbildningen. Personalen arbetar ambitiöst för att främja alla elevers lärande.

Skolverkets inspektörer anser dock att det finns utrymme för att utveckla verksamheten genom att

- systematiskt dokumentera elevers kunskapsutveckling och övriga framsteg,
- successivt öka elevernas inflytande över och ansvar för det egna lärandet,
- i handlingsprogrammet mot kränkande behandling synliggöra skolans faktiska arbete mot kränkande behandling,
- vidareutveckla arbetet med skolans lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna,
- försäkra sig om att det för elever i behov av särskilt stöd finns åtgärdsprogram,

- identifiera orsakerna till den relativt låga måluppfyllelsen i vissa ämnen samt vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse,
- utveckla skolans kontakter med omvärlden,
- ytterligare stärka ledningen för skolan i syfte att skapa pedagogisk samsyn kring målen,
- ytterligare stärka det systematiska utvecklingsarbetet genom bl.a. kvalitetsredovisningen samt
- vidta de åtgärder man anser påkallade för att tillförsäkra skolan den pedagogiska kompetens som krävs för att ge eleverna förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Inspektionen av rektorsområdet för Celsiusskolan 7–9 skola visar att skolorna inte uppfyller gällande bestämmelser vad gäller

- placering av elev i särskild undervisningsgrupp och
- ledningen för skolan.

Datum	Ort
2004-01-16	Stockholm

Per-Olof Artberg
Olar Skinnars